І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 42. ДЖЕРЗИ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 5-го БЕРЕЗНЯ 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 5, 1958 No. 42. VOL. LXV.

ОПУБЛІКОВАНО ЗАЯВУ У СПРАВІ ДОМОВИ ПРЕЗИДЕНТА І НІКСОНА ПРО ЗАСТУПНИЦТВО

Вашингтон. — В понеділок дня 3 березня пресовий секретаріят Білого Дому опублікував заяву про домову през. Айзенгавера з віце-президентом Ніксоном у справі заступництва на випадок неспроможности Президента виконувати встановлені для нього конституційно обов'язки. В домові, що про її існування сповістив през. Айзенгавер вперше під час своєї пресової конференції в середу мин. тижня, устійнено, що на випадок неспроможности Айзенгавера виконувати його президентські обов'язки „діючим президентом" стає віце-президент Ніксон, який перебирає всю владу й обов'язки Президента аж до часу закінчення його неспроможности. На випадок заіснування неспроможности, що не дозволила б Президентові скомунікуватися у справі заступництва з віце-президентом, сам Ніксон вирішає, чи має він перебрати заступництво. Про закінчення стану неспроможности і про час повного перейняття президентських обов'язків рішає сам Президент. В заяві стверджується, що згадана домова між Президентом і віце-президентом базується на постановах артикулу 2-ого, першого розділу Конституції, який трактує про справу неспроможности Президента. През. Айзенгавер і віце-президент Ніксон підписали цю заяву дня 3 березня ранком у приявності генерального прокуратора Вільяма П. Роджерса. Пресовий секретар Білого Дому Джейме Гагерті ствердив у зв'язку з проголошенням заяви, що домова між Президентом і віце-президентом про заступництво на випадок неспроможности не визначає якоїсь резиґнації уряду з передачі Конгресові пропозиції у справі прийняття спеціяльної конституційної поправки про заступництво Президента на випадок неспроможности. Про подробиці домови Президента з Ніксоном були поінформовані заздалегідь республіканські провідники Конгресу. В конгресових колах прийнято заяву Білого Дому з дуже різною реакцією. Більшість конгресменів і сенаторів ставиться до домови през. Айзенгавера з Ніксоном позитивно, стверджуючи водночас із цим, що існування такої домови не виключає, але навпаки робить конечним вирішення цієї справи з допомогою прийняття Конгресом окремого акту або спеціяльної конституційної поправки про заступництво Президента. Але є теж члени Конгресу, як наприклад спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбурн, які вважають цю домову незгідною з постановами Конституції. В опублікованій Білим Домом заяві вперше вжито визначення „діючий президент", що, як думають, знайде свій вислів і в дотичному акті чи конституційній поправці Конгресу.

ПРЕМ'ЄР КАНАДИ ДІФЕНБЕЙКЕР ПРИЙНЯВ НА АВДІЄНЦІЇ ГОЛОВУ ВО УНРАДИ М. А. ЛІВИЦЬКОГО

Голова ВО УНРади М. А. Лівицький (посередині) в товаристві прем'єра Канади Джана Діфенбейкера (зліва) та міністра праці Михайла Стара.

Оттава, Канада. — У понеділок 24-го лютого прем'єр Канади Джан Діфенбейкер прийняв двічі на авдієнції голову Виконного Органу Української Національної Ради п. Миколу Андрійовича Лівицького та відбув з ним довшу розмову, вислухавши уважно його інформацій про аспірації українського народу та про стан української визвольної боротьби. М. А. Лівицький відвідав прем'єра Діфенбейкера в його мешкальній резиденції та в товаристві міністра праці Михайла Стара і проф. Павла Юзика. Місцевий „Ди Оттава Джорнел" з 25-го лютого помістив на першій сторінці фотознимку з цих відвідин, даючи під нею такий підпис: „Прем'єр Діфенбейкер з прем'єром Миколою Лівицьким, посередині, і міністром праці Старом, що є українського походження". Канадійська преса, зокрема вінніпезька „Фрі Прес", едмонтонський „Джорнел", вінніпезька „Трибюн", торонтський „Дейлі Стар" та інші подавали обширні інформації про відвідини п. М. А. Лівицького в поодиноких містах Канади та про його візити на різних українських імпрезах, реферуючи широко його промови. Після відвідин у прем'єра Діфенбейкера та одногодинної розмови з міністром Старом, п. М. Лівицький 25-го лютого відвідав, у товаристві проф. Юзика, міністерство закордонних справ, де його, з уваги на неприявність в столиці міністра Смита, прийняв заступник міністра п. Воткінс.

Морфі продовжує свою посередницьку місію

Париж. — До Парижу прибув з Тунісу Роберт Морфі, високий урядовець державного департаменту, який має офіційну місію помирити Францію з Тунісією. Він перебув тиждень у Тунісі на переговорах з президентом Тунісії Габібом Бургібою та його найближчими співробітниками. Перед від'їздом відтіль він був разом з американським амбасадором Люісом Джонсом знову у Бургиби. Прибувши до Парижу, Морфі почав „другу руяду" своїх розмов з французькими державними мужами, головно з прем'єром Феліксом Ґаяром, який перебрав керівництво закордонно-політичних справ після того, як міністер закордонних справ Християн Піно виїздить на відвідини до південно - азійських країн і на конференцію СЕАТО (Південно - азійського оборонного пакту). Морфі заявив, що він „все ще є оптимістом", дарма що, за часописними інформаціями, Франція і Тунісія стоять на принципово - суперечних становищах: Франція ніби не хоче говорити ані з Морфі ані з Тунісією про можливості мирного закінчення війни в Альжирі, як ніби про свою „внутрішню справу", а Тунісія вважає, що всяке французько-туніське замирення буде фікційне і не тривке, якщо не прийде мир в Альжирі. Морфі поїде теж, мабуть, до Льондону, щоб нарадитись знову з англійським „посередником„ в цій самій справі, Героддом Біллі.

МОСКВА ПРОПОНУЄ КОНФЕРЕНЦІЮ „НА ВЕРШИНАХ" У ЧЕРВНІ Ц. Р.

ЗДА НЕ ХОЧУТЬ СУТО- ФОРМАЛЬНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ

Вашингтон. — Хоч офіційно не подано змісту півгодинної розмови, яка в минулий понеділок 3 березня ц. р. відбулась у Білому Домі між президентом Айзенгавером і державним секретарем Доллесом з одного боку та совєтським амбасадором Меншиковим з другого, проте — за часописними інформаціями — Президент і державний секретар повідомили цілком одверто совєтського репрезентанта, що вони не погодяться на нову конференцію „на вершинах" без попередньої гарантії, що ця конференція скінчиться якимсь позитивним успіхом. За твердженням Джеймса Рестона з „Н. Й. Таймс-у", американські державні чинники „глибоко розчаровані" останніми совєтськими пропозиціями, дармащо на перший погляд ті пропозиції виглядають, наче „концесія" для Заходу. Англійська агенція Ройтера оприлюднила 3-го березня ц. р. текст ноти совєтського міністра закордонних справ Андрея Громика до французького міністра закордонних справ Християна Піно з минулої п'ятниці. Майже ідентичний текст, з модифікацією уступу, що стосується справи Альжиру, передано в минулу п'ятницю в Москві також цілому рядові, інших амбасадорів. У тій своїй ноті Москва домагається, щоб конференцію міністрів закордонних справ відбути в квітні ц. р. у Женеві „паралельно до переговорів, ведених дипломатичним шляхом", але, щоб раніше згори погодитись на скликання на червень ц. р. до Женеви конференції голів урядів. Далі совєтська нота підтримує давніше становище Совєтів, що кожний з учасників конференції „на вершинах" матиме право „вета" щодо справ, які мали б стати предметом спільного розгляду. Таким чином Совєти виключають з-під обмірковування конференцією „на вершинах" всіх справ, що їх вони, Совєти, не хочуть заторкувати. Конкретно, Совєти відразу виключають з-під наради німецьку проблему, яка, мовляв, є справою „передусім самих німців, двох існуючих німецьких держав". Як учасників нової конференції на „вершинах", Совєти пропонують ЗДА, Англію, Францію й Італію від заходу, та СССР, Польщу, Румунію і Чехословаччину від комуністичного бльоку і ще „деяке число незаанґажованих держав", щодо яких, мовляв, треба би ще погодитися. За твердженням вищезгаданого американського журналіста, ЗДА хочуть, щоб чи-то на конференції міністрів закордонних справ, чи дипломатичним шляхом, спершу переговорено мериторично головні міжнародні проблеми, які ділять Схід і Захід, щоб перевірити можливості, в яких справах можна осягнути порозуміння на конференції „на вершинах" і яке саме. — ЗДА — твердить той американський кореспондент — не хоче такої конференції міністрів закордонних справ, яка займалась би виключно тільки формальними справами — визначенням дати і місця конференції „на вершинах", складу її учасників та денного порядку, без розгляду справ по суті. Поки не буде гарантії, що конференція „на вершинах" не скінчиться знову невдачею, ЗДА не хочуть погоджуватись на неї згори. Погляд керівних кіл у Вашингтоні на останню совєтську ноту такий, що хоч формально Совєти ніби поступились Заходові, погодившись на конференцію міністрів закордонних справ, проте є тільки тактична поступка, бо по суті Совєти не поступились ні на крок з своїх давніших, неприємливих для Заходу позицій. Це стосується однаково справи з'єднання Німеччини, як дальшої продукції атомового матеріялу, справи контролі позасферичного обширу, принципу щодо свободи заторкувати на конференції „на вершинах" її учасниками всіх справ, і т. д. Тому преса прикладає мале значення до заяви Меншикова, що — мовляв — його розмова з Президентом і державним секретарем була „корисна" і що розмова велась „у відвертому щирому тоні", Меншиков, крім цього, хвалив зовнішній здоровий вигляд Президента.

У Греції і в Ірану нові прем'єри

Атени. — Грецький король Павло прийняв резиґнацію прем'єра Константина Караманліса і приначив тимчасовим прем'єром Константина Георгакопульоса, 65-річного атенського адвоката, який колись був міністром освіти. Завданням нового прем'єра буде розв'язати протягом найближчих 15-х днів парлямент і розписати нові вибори та урядувати, поки зберється новий парлямент. Тоді буде складений новий уряд на основі парляментарної більшости. Закордонна політика Греції цією зміною не є порушена. — Знову ж в Іраку король Фейсал призначив нового прем'єра в особі Нурі ас-Саіда, який має опінію „сильної людини Іраку". Дотеперішній прем'єр Абдуль Ваґаб Маріян, хоч з того самого політичного табору й особистий приятель Нурі ас-Саіда, проте людина слаба і зрікся в ситуації, яка вимагає сильного керівництва. Нурі ас-Саід має 70 років, є генералом і був довгорічним прем'єром Іраку. Він здеклярований приятель Заходу. Проти Іраку й Йордану, об'єднаних в Арабській Федерації, повів зову непереборливу кампанію диктаторський президент З'єдиненої Арабської Республіки Гамаль Абдель Нассер, назвавши державних керівників цих двох арабських держав — „знаряддям імперіялістів".

Ватикан ексомунікував суддю за засуд єпископа

Рим. — У відповідь на засудження римо-католицького єпископа Пієтра Фіорделлі з міста Прато біля Фльоренції, Католицька Церква ексомунікувала однаково позовників у тому судовому процесі — подружжя Белліяні, як теж суддію і всіх тих з судового персоналу, які були причасні в засудженні єпископа. Правда, єпископа засуджено на невеличку грошову кару, з припиненням її виконання на 5 років, але Ватикан стоїть на становищі, що державні італійські суди не мають права судити католицьких духовників за речі, тісно пов'язані з їх душпастирськими обов'язками, і за дії, згідні з церковними канонами. Купець Мавро Белліяні заскаржив до суду названого єпископа за те, що той назвав його і його дружину публічно неморальною парою грішників, бо вони не захотіли повінчатися у церкві. Белліяні признав, що він — партійний комуніст і атеїст. Папа на знак протесту проти встрявання державного італійського суду в цю справу і проти згаданого судового присуду — відкликав урочисті, передбачені у зв'язку з 19-ми роковинами його перебування на Апостольському Престолі. Хоч теперішній уряд в Італії християнсько - демократичний проте Ватикан уважає, що уряд ужив замало свого авторитету, щоб не допустити до публічної судової розправи в цій справі та до засуду єпископа.

Кілліян стверджує, що СССР загрожує першості ЗДА

Вашингтон. — Науковий дорадник президента Айзенгавера д-р Джеймс Р. Кілліян заявив, що ЗДА все ще є провідною в світі державою в ділянці технології і науки, але СССР загрожує їм ту першість відобрати. Д-р Кілліян казав, що деякі люди помилково вважали, що СССР вже здобув першість в науці після того, як йому вдалося випустити штучні сателіти, але це не відповідає дійсності. Науковий дорадник Президента заявив, що нині ЗДА ведуть дальше перед і в науці і в технології, але вони мусять вважати на те, щоб цієї першости не втратити в недалекому часі в користь СССР, який всякими способами, і коштом убозства своїх громадян, старається здобувати наукові і технологічні рекорди. Цю заяву склав д-р Кілліян на конференції, яку влаштував Технологічний Массачусетський Інститут для урядових провідників, щоб їх запізнати з працею цього ж інституту.

Пол М. Ботлер не хоче кандидувати на сенатора в стейті Індіяна

Вашингтон. — Голова Крайового Демократичного Комітету Пол М. Ботлер заявив, що він не „хоче бути кандидатом на сенатора", який то пост залишається вільним після добровільної резиґнації республіканського сенатора з Індіяни Вільяма Е. Дженнера. Ботлер закликає демократів в Індіяні, щоб на кандидата на сенатора на стейтовій конвенції 24-го червня ц. р. вибрали „поступово кандидата", бо він сам, працюючи і надалі на становищі голови крайового партійного комітету, „може більше зробити для добра країни і для партії під час виборчої кампанії в цьому році", ніж кандидуючи на сенатора.

Сен. Новленд рекомендує збільшити урядові закупи

Вашингтон. — Провідник республіканської меншости в Сенаті сенатор Вільям Ф. Новленд пропонує зліквідувати урядові закупи закордоном в рямках допомоги закордонові і робити ці закупи в цій країні, спричинюючи цим способом поліпшення економіки ЗДА. Сенатор Новленд має на думці ті товари, які уряд ЗДА купує закордоном, здійснюючи програму взаємної безпеки. Новленд заявив, що під час повного затруднення в ЗДА уряд дав деякі оборонні замовлення іншим державам, а тепер, коли існує економічна затримка в цій країні, треба давати замовлення тільки американським фабрикам.

КЛІВЛЕНД ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ

Клівленд, Огайо. — Велика і заслужена Українська Громада в цьому місці, що славиться не тільки своїм Українським Культурним Городом, але і своєю багатобічною активністю та видатною участю в зусиллях американсько-української спільноти піднести свою вартість у цій країні та дати максимальний вклад у визвольні змагання українського народу, тепер уже інтенсивно приготовляється до найбільшої події, яка в будь-якій українській громаді може відбутися: до Конвенції Українського Народного Союзу. Конвенція, 24-та з черги, відбудеться, як відомо в цьому місті в останньому тижні травня в готелі Статлер. Під знаком підготови до цієї конвенції були і збори представників Відділів УНСоюзу стейту Огайо, що відбулись тут минулої неділі, 2-го березня, та в яких взяли участь, крім місцевого головного радного та заслуженого громадського діяча п. Дмитра Шмагали, головний предсідник УНСоюзу п. Дмитро Галичин і заступниця гол. предс. п-ні Геновефа Жеребняк. Приявні на зборах 93 представників репрезентували 22 з усіх 28 Відділів УНСоюзу стейту Огайо. П. Дмитро Шмагала, що є головою Конвенційного Комітету УНСоюзу, відкривав і вів наради інформував про проведену вже підготову до конвенції. Крім полагоджених ряду технічних справ, як замовлення готелю і подібне — Комітет поробив уже ряд заходів для відповідної американської репрезентації на конвенції. В рямках конвенції відбудеться в середу, 28-го травня ввечорі, репрезентаційний бенкет, на виступ на якому вже дали свою згоду сенатор Лавші та посадники міст Клівленду і Парми. Під час бенкету буде також мистецька програма, в якій візьмуть участь два місцеві хори. Гол. предс. п. Д. Галичин, промовляючи до зібраних, твердив, що Клівленд заслужив собі на це вирізнення, що ним є для громади конвенція УНСоюзу, бо стейт Огайо здобув перше місце в організаційній праці в четвертому організаційному періоді, збільшивши ряди свого членства на 7 відсотків у порівнянні із 3 відсотками загального збільшення членства УНСоюзу. П-ні Геновефа Жеребняк, уродженка і мешканка стейту Огайо, закликала приявних до максимальних зусиль, щоби виправдати те вирізнення, що ним є для стейту конвенція УНСоюзу та прийти на цю конвенцію з найкращим для неї подарунком — найбільшою кількістю нових членів. Зборами проводив п. Д. Шмагала, а секретарювала п-ні Оліненкевич.

Корейські комуністи шантажують ЗДА й Німеччину схопленими подорожніми

Панмунджон. — Північно-корейські комуністи поширили свою недавню вимогу, щоб у справі поворотy подорожніх, схоплених 16-го лютого разом із південно-корейським літаком, переговори південно - корейський уряд з північно - корейським комуністичним. Тепер корейські комуністи заявили, що доля всіх тих 24-ох зосереджених пасажирів у Північній Кореї, між ними двох американців і двох німців, залежить від переговорів між корейськими комуністами з одного боку, та західно-німецьким і американським урядом з другого. Тому, що Західня Німеччина, ЗДА й Південна Корея не визнають Північної Кореї, як окремої держави з її комуністичним урядом, то вони й не хочуть переговорювати з ним в будь-якій справі.

Уряд Індонезії переводить бльокаду „збунтованих" островів

Якарта. — Центральний уряд Індонезії в Якарті почав переводити бльокаду середньої Суматри та північного Целебесу, які визнають революційний уряд з осідком в Падангу на Суматрі. Державне летунство збомбардувало мости й пороми, що служили для внутрішньої комунікації на Суматрі, а кораблі внеможливлюють виїзд на широке море. Кореспондент „НЙ Таймс-у", який хотів особисто перевірити ефективність цієї бльокади і їхав з Падангу до Сінгапуру на Малайському півострові, описує величезні труднощі такої ескапади, що її приходиться робити автом, човнами, поромами, пішки і чужинецькими кораблями, щоб після довгих днів дібратися до цілі. Проте він стверджує, що тільки сірі люди терплять від тієї бльокади, бо революційний уряд її не відчуває. Так само на Целебесі „збунтований" полк. Сумуаль, що його офіційно видалено з армії, є фактичним паном ситуації і командантом 7,000 війська на тому острові. Про можливості переговорів між режимом президента Сукарно і революційним урядом нічого вже не говориться.

Найвищий Суд ЗДА проти відкладання шкільної інтеґрації

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗДА 3-го березня затвердив рішення нижчого суду проти те, щоб повіт Прінс Едвард в Вірджінії поробив негайні розсудливі кроки до здійснення шкільної інтеґрації. Це рішення Найвищого Суду ЗДА вважають дуже важливим в боротьбі південних стейтів проти об'єднання шкіл, бо цей повіт рішуче противиться шкільній інтеґрації і вже ухвалив закрити публічні школи на випадок того, якби до них мусіли допускатися діти неґритянського походження. Окрема корпорація має зібрати 200,000 долярів, щоб вести „приватні школи, якщо публічні будуть закриті". Найвищий Суд ЗДА в своєму рішенні з 1955 року визначив, що федеральні окружні суди мають вирішувати, коли треба здійснювати об'єднання шкіл. Суддя федерального окружного суду в Річмонді, Стерлінґ Гатчесон вирішив був у минулому році неозначений речинець на започаткування шкільної інтеґрації, але Апеляційний Суд ЗДА відкинув те рішення і визначив термін для здійснення об'єднання шкіл. Найвищий Суд ЗДА затвердив це рішення апеляційного суду.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** у неділю, в теплу, майже весняну днину, був на Богослужбі в пресвітеріянській церкві в столиці разом із своїм сином майором Джаном і двома внуками, Девідом і Барбарою. Пані Айзенгавер перебуває на відпочинку в Арізоні.

● **Директор Федерального Бюра для Справ Вґязнів, Дж. В. Беннетт** повідомив, що в 1957 році в ЗДА виконано 65 вироків смерти, — стільки ж, як і в 1956 році, на 3 менше в порівнянні з рекордним 1953-м, коли стрічено було 58 осіб. Найбільше смертних присудів виконано в Джорджії (14), за якою йдуть Каліфорнія (9), Луїзіяна (7) і Тексас (5). Найбільше смертних вироків виненесено за вбивство (54), і за зґвалтування (10).

● **20 нинішніх сенаторів і конґресменів** були студентами Єйльського університету. Це — рекордове число, бо Гарвардський університет має в Конґресі тільки 10 своїх колишніх студентів.

● **Цього тижня до четверга** включно над південними стейтами можна спостерігати американський сателіт „Експльорер". Його зможе бачити той, хто має добрий зір, далековид або телескоп.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Для відзначення 40-ліття Української Суверенної Держави**, Управа Наукового Товариства ім. Шевченка у ЗДА влаштовує ряд доповідей, зв'язаних з відбудовою нашої державности. Перша доповідь проф. д-ра М. Стахова на тему „Основи конституції Української Народньої Республіки" відбудеться в суботу, 15 березня 1958 р., год. 5-тій по полудні в залі НТШ, 302-304 Захід 13 вул. в Ню Йорку.

● **Олекса Процюк, адвокат у Саскатуні** (Саскачеван, Канада), заявив, що він знову буде старатися про ліберальну номінацію в саскатунській федеральній окрузі. Процюк був ліберальним кандидатом на федеральних виборах. Поки що в тієї окрузі вийшов кандидат партії ССФ.

● **Загальні Збори Українського Католицького Академічного Об'єднання „Обнова"** у ЗДА відбулися в суботу 22 лютого ц. р. у Філадельфії. Після звітів уступаючої Управи, очолюваної д-ром Василем Ленциком, головою нової Управи обрано д-ра Василя Ісаєва. На зборах вирішено змінити назву Об'єднання на Федерацію Українських Католицьких Інтелектуалів „Обнова".

● **Десятирічний Загальний З'їзд Українського Центрального Допомогового Об'єднання в Австрії (УЦДОА)** відбувся в Зальцбурґу дня 25 січня ц. р. У З'їзді взяло участь 34 делегати із 23 осередків, які обрали нову Управу УЦДОА під проводом о. Івана Дашковського.

● **Літературний вечір присвячений творчості письменника Романа Завадовича відбувся в неділю, дня 16 лютого у Клівленді.** Вечір влаштувала Старшина Пластової Станиці в залі новозакупленого Пластового Дому. Поруч з тим відбулася виставка творів письменника та журналів, в яких він співпрацював — організована керівництвом Пластового Музею і гнізда УП Новачок.

У СВІТІ

● **До східнього Берліну** склика́но 900 професорів східно-німецьких високих шкіл на конференцію у зв'язку з дальшим завороженням серед студентів. Фактичний східньо - німецький диктатор, Вальтер Ульбрихт, домагається найгостріших засобів для здавлювання всяких проявів „бунту" проти веденої ним сталінської лінії.

● **На Мадярщині** розпочалася — з наказу компартії — кампанія проти пияцтва. Після Польщі і Болгарії це третя сателітна країна, де пияцтво дійшло до такого ступня, що почало погрожувати станові здоров'я народу. 30% умовохворих в 4-х мадярських шпиталях — це алькоголіки. Зменшено число крамниць з алькогольними напоями, скорочено час продажу в них, а заборонено продавати алькоголь молоді і заведено інші заборони.

● **У Стокгольмі** суд звільнив князя Карла Бернадотте, близького кревного короля, від закиду у видуриванні, разом із його колишнім приятелем Бертілем Гутенберґом, грошей від багатої аристократки, 76-річної Флоренс Стіфенс. На суді виявилось, що Гутенберґ без відома князя переконував Флоренс, буцімто князеві погрожує скандал в зв'язку з грошевими труднощами і спонукував її передати для князя гроші, яких той не діставав. Гутенберґа засуджено на півтора року в'язниці.

● **У Тегерані**, столиці Ірану, оприлюднено, що шах Різа Пагле́ві прийняв запрошення през. Айзенгавера і цього року, у ближче неназначному часі, відвідає з своєю дружиною, королевою Сораєю, З'єдинені Держави.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА.		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВА „ВЕРШИННА" КАРУСЕЛЯ

У вечірніх годинах в п'ятницю минулого тижня почалася нова метушня в усіх столицях західнього світу. Як уже стільки разів в минулому, большевики знову зробили „сальто-мортале", заскочивши західній світ пропозицією, що її досі вперто відкидали: вони не тільки погодились на конференцію міністрів закордонних справ для підготови нової конференції „на вершинах", але й домагаються, щоб така конференція відбулась не пізніше, як по кінець квітня ц. р. Докладного тексту тієї останньої ноти, врученої в п'ятницю амбасадорам щось коло тридцяти держав (НАТО, всіх сателітів і шістьох невтральних країн), покищо не оприлюднено. Це теж ніби „поступ", коли зважити, що до останнього часу большевики лише виписували довжелезні листи до през. Айзенгавера, призначувані для цілей пропаганди й тому негайно проголошувані.

Західня преса призадумується, що таке спонукало Москву змінити своє становище: чи остання відповідь Айзенгавера Булганінові, в якій Президент гостро радив припинити ту пропагандивну кореспонденцію, — чи некорисна для Совєтів публічна опінія, яка не розуміла, чому Москва, вимагаючи конференції „на верщинах", відмовляється від ділового підготовлення її, — чи новий 40-більйоновий американський військовий бюджет?! Кожна з тих причин була б логічна. Однак, сутня проблема не в тому, чому большевики стосували вчора іншу тактику, а сьогодні іншу, а в тому, чи вони насправді згідні приступити до компромісового конструктивного розв'язування існуючих спірних міжнародних проблем, чи висувають щораз нові „співіснувальні" пропозиції виключно з пропагандивних цілей? Західні державні мужі і західня політична преса поділені у відповідях на це питання. Наприклад, колишній американський амбасадор у Москві Джордж Кеннан твердить, що Совєти насправді хочуть миру, щоб могти закріплювати в Совєтському Союзі „здобутки жовтневої революції", щоб могти піти назустріч натискові своїх громадян, які хочуть підвищення життьової стопи, і щоб впоратися з щораз сильнішим ферментом серед своїх сателітів. Ту саму віру в щирість совєтської „співіснувальної" теорії, без уваги на мотиви, поділяють англійський філософ Бертран Рассел і всі англійські пацифісти та соціялісти, англіканське духовенство і ліберально-інтелектуальні кола. Зате ось, наприклад, в найновішому числі „Ню Йорк Таймсу" з 3 березня ц. р. президент ґумового концерну „Лейтекс", А. Н. Спейнел, вмістив у формі платного оголошення велику статтю-заклик, де кожну конференцію „на вершинах" називає „пропаґандивним цирком" і закликає державних мужів ЗДА — не бути надто оптимістичними в зв'язку з ніби збільшенням надій на ще один такий цирк.

Але ґін до миру панує в цілому світі, і тому навіть найбільші скептики у відношенні до щирости та чесности совєтських інтенцій не всилі згори й, так би мовити, принципово відмовитися від будь-яких дальших розмов з большевицькими диктаторами. Річ тільки в тому, щоб — як це сформулював був Д. Д. Айзенгавер на одній з своїх останніх конференцій — учасники нової конференції „на вершинах", опинившись за одним столом, не обмежували своєї ролі до взаємного споглядання. Саме для такого підготовлення конференції, щоб були вигляди на її позитивний вислід, пропоновано конференцію міністрів закордонних справ. Коли ж большевики рішуче відкинули її, то й сам державний секретар Доллес не дуже на ній настоював, пригадавши, що в 1951 році відбувалась у Парижі конференція чотирьох міністрів закордонних справ, яка після засідань, що тривали два з половиною місяці, скінчилась повним фіяском. Річ, мовляв, не в тому, чи це радитимуть міністри, чи справу підготовлять дипломати, а річ в ефективності нової зустрічі голів урядів.

Тепер — за текстом ноти СССР — Москва хоче звузити конференцію міністрів закордонних справ до суто формальних завдань: устійнення часу і місця конференції „на вершинах", визначення її учасників та денного порядку. Самої суті проблем міністри не повинні були б торкатися. Такий є дійсний зміст нової совєтської ноти, яка цим потверджує, що Москва хоче лише „пропаґандивного цирку", а не миру і згоди. Однак, можливо, що вона злякалась тієї американської реакції, яка прийшла у відповідь на московську „спутнікову дипломатію", і думає сповільнити темп американського збросння якоюсь куцою „співіснувальною" поступкою, яку можна використати для крику про кінець холодної війни і настання доби „співіснування". В найкращому випадку Москва хоче тільки нової передишки, а не тривкого миру. І ніколи вона не погодиться на той справедливий мир, який неможливий при існуванні двоподілу світу на вільний і уярмлений. Треба сподіватися, що Захід, з свого боку, не дасть своєї згоди на „статус кво" у світі: на совєтську тиранію над трьома стами мільйонів людей.

ПАРОДІЯ ВИБОРІВ

Совєтський Союз з усіма включеними до свого складу „соціялістичними" республіками перебуває сьогодні під знаком „виборів" до Верховного Совєту СССР, що мають відбутися в неділю 16 березня цього року.

„Верховний Совєт" дехто з публіцистів і політиків на Заході намагається трактувати, як совєтський „парлямент", хоч він насправді нічого спільного не має з такою основною демократичною установою, як нею є англійський чи французький парлямент, або американський Конґрес. Складається цей Верховний Совєт з двох буцімто окремих „палат", Совєту Союзу і Совєту Національностей, які знову ж таки не мають нічогісінько спільного з парляментарними палатами на Заході, такими, як палата громад і палата лордів у Великій Британії або Сенат і Палата Репрезентантів у З'єдинених Державах. На Заході ці палати одна одну доповнюють, а в Совєтському Союзі завдання Совєту Союзу і Совєту Національностей цілком невизначені, бо в дефініції, поданій у совєтській конституції („Совєт Союзу репрезентує загальні інтереси всіх трудящих СССР незалежно від їх національности", а „Совєт Національностей — репрезентує інтереси національностей СССР, зв'язані з їх національними особливостями") — не визнається ніхто не лише з низових підсовєтських громадян, але навіть вибираних до цих „палат" депутатів.

Згідно з совєтською конституцією, до компетенції Верховного Совєту належить „вибирання" своєї власної Президії, „творення" Ради Міністрів СССР, „обирання" Верховного Суду СССР і призначування Генерального Прокурора СССР. З'ясовуючи такі функції Верховного Совєту СССР, совєтська конституція водночас із цим не згадує ні-же натяком, що всі ці „обирання", „творення" і „призначування" відбуваються з-правила за попереднім вирішенням Президії ЦК КПСС чи віріше її Секретаріяту, і єдиною функцією Верховного Совєту й обидвох його „палат" є . . . приймати ці рішення до відома. Вирішальним не тільки виконним, але й законодатним чинником в СССР була й залишається комуністична партія, власне її центральний комітет, і про це знають прекрасно всі обирані „всенародним голосуванням", а на ділі висувані партією депутати обидвох „палат".

Якою фікцією є, наприклад, помпезно названий „Совєт Національностей", може свідчити хоч би й така подробиця, що кожна із союзних республік, не зважаючи на свою величину і кількість населення, вибирає до цього „совєту" по 25 депутатів. Значить, Україна із своїми 40,600,000 населення має в цьому „Совєті Національностей" докладнісінько таку саму кількість депутатів, що й Естонська ССР із 1,100,000 населення. В совєтській термінології це зветься „рівноправність", ґарантована совєтською конституцією.

„Вибори" до Совєту Союзу відбуваються за паритетом один депутат на 300 тисяч населення. Але, знову ж таки, менші республіки мають право вибирати одного депутата навіть на 10,000 населення.

Відбуваються совєтські „вибори" згідно із совєтськими традиціями завжди на одинодинокий список, виставлений проводом комуністичної партії і зложений виключно з членів комуністичної партії або з цілковито льояльних до комуністичної влади „безпартійних". Уже в своїй основі виявляють ці „вибори" глибоку нерівність між такими групами населення, як робітництво і селянство. Не зважаючи бо на те, що сільське населення становить понад 65% населення всього СССР, воно „вибирає" до Верховного Совєту не цілих 35% депутатів. Решту 65% вибирає міське населення, хоч воно становить в СССР виразну меншість (у 1940 р. всього 31.6% населення). Нарешті не можна забувати, що в Совєтському Союзі немає ніяких політичних партій (всі, що існували, знищені доцenту не тільки формально, але й фізично) і ніякої політичної опозиції, і що єдиним паном ситуації там була і є в кожних „виборах" комуністична партія, що, як і всі диктаторські єдинодозволені партії, як то були фашистівська, чи націонал-соціялістична і як то є тепер насерівська в Єгипті — здобуває в кожних „виборах" неминуче . . . 99.99% усіх голосів.

Характеристичною ілюстрацією совєтських „виборчих" метод може бути „відкритий" лист до окружних виборчих комісій у справі виборів до Верховного Совєту СССР, датований днем 8 лютого ц. р. і опублікований у „Правді" й „Ізвєстіях" з 9 лютого ц. р. У цьому „відкритому листі" 22 члени Президії Цетрального Комітету Комуністичної Партії Совєтського Союзу дякують різним совєтським установам за висловлене їм довір'я та виставлення їх у кандидати на депутатів Верховного Совєту і повідомляють, що з огляду на те, що кожен із них може кандидувати лише в одній виборчій окрузі, всі вони, члени ЦК КПСС, вирішили звернутися в цій справі за „указаніями" до ЦК КПСС, і що ЦК КПСС, розглянувши справу, рекомендував їм усім — членам ЦК КПСС — кандидувати в таких округах: Арістов — у Челябінську, Бєляєв — в Алма Аті, Брежнєв — у Куйбишеві, Булґанін — у Майкопі Ворошилов — у Ленінґраді Іґнатов — у Ґорькому, Калібєрзін — у Ризі, Кириченко — у Києві, Кириленко — у Свердловську, Козлов у Ленінґраді, Коротченко — у Дніпропетровському, Косиґін — в Івановську, Куусінен — в Петрозаводську, Мазуров — у Мінську, Мжаванадзе — у Тбілісі, Мікоян — в Єревані, Мухітдінов — у Кірові, Поспєлов — у Курську, Суслов — у Саратові, Фурцева і Хрущов — у Москві, а Швернік — у Московській окрузі. Наприкінці свого „відкритого листа" всі отут названі заявляють і стверджують своїми підписами, що вони прийняли до відома і до виконання „указанія ЦК КПСС" і . . . просять виборчі комісії прийняти їх заяву, як „документ при реєстрації кандидатів у депутати".

Згаданий „відкритий лист" міг би звучати може й зворушливо для наївних чи невтаємничених людей. Але для кожного, хто пам'ятає склад теперішньої президії ЦК КПСС, опублікований документ звучить просто сміховинно, як „настоящий" зразок совєтської „демократії". Підписані бо під цим „відкритим листом" усі, без вийнятку члени Президії ЦК КПСС (крім одного Первухіна, що перейшов на „дипломатичну службу"), значить ціла Президія ЦК КПСС. Виходить, на людську мову перекладаючи, що всі підписані члени ЦК КПСС, схвильовані виявленим до них „довір'ям", вирішили звернутися за „указаніями" до . . . ЦК КПСС, тобто до себе самих, і ЦК КПСС, тобто вони самі, рекомендував їм усім дати свою згоду на кандидування в тих чи інших виборчих округах, що вони, члени ЦК КПСС й зробили, виконуючи дані їм „указанія ЦК КПСС" . . . Коротко кажучи, парафразуючи українське прислів'я, „вибирався" циган власними ж дітьми.

Зенон Стефанів

ПОЧАТОК УКРАЇНСЬКОЇ РЕГУЛЯРНОЇ АРМІЇ

Після завзятої і кривавої оборони Києва проти наступаючої большевицької армії Муравйова, український уряд, щоб не наражувати столицю на повне знищення від гарматного обстрілу, — наказав евакуацію установ і війська. Це переведено вночі з 8 на 9 лютого 1918 року. Вранці 9 лютого Київ був зайнятий відділами петроґрадської червоної ґвардії, матросами балтійської фльоти та загонами окремого призначення Знаменського.

При цьому слід пригадати, що большевицька армія призначена для операцій проти України, в командуванні Антонова-Овсєєнка, налічувала 30,000 червоноґвардійців-добровольців, в тому числі щонайменше третину становили інтернаціональні частини, зложені з китайців, латишів, мадярів і жидів. Армія ця сформована була виключно на Московщині, незначно підсилено її на Україні чужонаціональним міським елементом.

Большевицька пропаґанда голосить, що, мовляв, сам український нарід виступив збройно проти Центральної Ради. Хто саме напав і воював з Україною, видно із нижче поданого уривку з рапорту Муравйова про бій під Крутами: „Після дводенного бою перша революційна армія, піддержана другою армією Берзіна, розбила біля станції Крути контрреволюційні війська Ради під проводом самого Петлюри. Петроградська червона ґвардія, виборгська і московська ґвардія винесли цілий бій на своїх плечах". (В. А. Антонов-Овсєєнко — Записки о гражданской войне, т. 1, стор. 147, Москва 1924).

Крім того, 27 грудня 1917 року по зайнятті Харкова, большевики скликали там т. зв. всеукраїнський з'їзд селянських, робітничих і солдатських депутатів, що складався дослівно із 124 делеґатів! На цьому „з'їзді" покликаний був, застосований перший раз в большевицькій практиці, сателітський уряд, що попросив „братньої" допомоги з Москви проти „буржуазно-націоналістичної" Центральної Ради.

В часі совєтського нападу на Україну український уряд розпоряджав тільки такими відділами вірних і певних добровольців: 1. Гайдамацький Кіш Слобідської України — зорганізував і командував ним С. Петлюра, 2. Галицький курінь Січових Стрільців, 3. 16 сотень Вільного Козацтва, 4. Кінний полк ім. Гордієнка, 5. Окремий Чорноморський курінь, 6. Залізничний курінь, 7. дві військові школи, 8. Помічний Курінь Студентів Січ. Стрільців, 9. дві збірні сотні полків ім. Б. Хмельницького і П. Дорошенка, 10. Старшинський відділ, 11. Збірна сотня полків ім. Богуна, Наливайка і Полуботка, 12. київська польська сотня, 13. автопанцерна сотня та 14. важкогарматний дивізіон.

З того на фронт із Києва вислано обидві військові школи, Гайдамацький Кіш, Пом. Курінь Студ. Січ. Стр., який розгромлено під Крутами, та сотню Січових Стрільців.

Всі ці відділи брали участь в ліквідації большевицького повстання в Києві та в обороні проти армії Муравйова. В бою за київський водогін поляг до останнього чоловіка увесь чорноморський курінь (150 людей). На жаль, не збереглося навіть і прізвище командира.

На цьому місці треба особливо відмітити участь польської сотні в обороні Києва, як позитивний причинок до українсько-польських взаємовідносин. Як відомо, Центральна Рада схвалила окремий закон про національно-персональну автономію для меншин. В уряді УНР креовані були окремі міністерства для російських, польських і жидівських справ. На 822 членів Центральної Ради було 212 членів від меншин. Зовсім згідно з історичною правдою, що тоді тільки представники польської національности належно усвідомлювали своє меншинне становище в українській державі та підтримували українські змагання до політичного визволення. За почином міністра для польських справ Мечислава Міцкевіча, в січні 1918 р. сформовано з київських поляків-добровольців окрему сотню (120 людей, ком. пор. Будкевич). Сотня брала активну участь в боях за столицю, а по відступі перебилася до польського корпусу Довбор-Мусьніцького.

Антонов-Овсєєнко в своїх „Записках о гражд. войне" подає чисельність українського війська в той час на 20 тисяч, з того в самому Києві аж 12 тисяч. Ті числа зовсім неправдиві. Стан тодішніх українських збройних сил, якими міг диспонувати український уряд, виносив приблизно 4 тисячі вояків, а в тому „ордебатай" (бойовий стан) коло 2,600 баґнетів, 400 шабель, 100 кулеметів, 10 гармат та 5 панцерних авт. Як бачимо, відношення 1:10 в користь червоної ґвардії, якою Антонов командував.

Дня 9 лютого 1918 р., після залишення Києва, всі військові частини розташувалися в районі містечка Гнатівка, за вийнятком Галицького куреня Січових Стрільців, що ескортував уряд в дорозі до Житомира. Невеличка армія складалася з усяких військових одиниць та штабів неіснуючих вже частин. Деякі відділи були дуже нечисленні і налічували всього по кілька людей, із непропорційними, як звичайно при відступі, обозами. На зборах всіх командирів порішено утворити одну збірну частину, що дістала назву: Окремий Запорізький Загін, в командуванні ген. О. Прісовського, при стані 3,000 вояків. Загін складався з 3 куренів, двох піхотних, одного кінного та гарматного дивізіону. Командували ними: 1. піх. полк. О. Загродський, 2. піх. — полк. П. Болбочан, 3. кін. — ген.-штабу полк. В. Петрів, гарм. див. — полк. О. Алмазов.

Такий був початковий процес в творенні реґулярної української армії, що органічно зв'язаний також із народинами славетної запорізької формації, — елітарного стягу наших збройних сил.

К. Крупський

МАРНІ СПОДІВАННЯ

Пропаґандивний журнал „USSR", що виходить в Америці, в числі за місяць лютий вкритий світлинами з дослідів та навчання по ляБораторіях Совєтського Союзу. З цього числа складається враження, що його автори, наче недосвідчені актори-коміки, захоплені своїми успіхами на сцені, починають переборщувати в своєму вмінні. Користаючи з замішання, яке постало на Заході в зв'язку з ревізією власного шкільництва, вони наче хочуть вмовити в читача, що весь Совєтський Союз перетворився в одну ляБораторію. Очевидно, їм це частинно вдається, бо ситуація, яку витворив „спутнік", добре сприяє їхнім замірам.

Правда, зовсім інше враження робить цей журнал на того, хто жив в країні „спутніка" і має власний досвід, якого змінити не всилі ніхто. На того, хто час від часу читає написані фіолетним чорнилом листи, в яких так просять ниток, папірців для куріння, аспірини та іншого капіталістичного бараxла.

Як бачимо, в цілому світі, за вийнятком СССР, наука і досліди — на службі народів. В СССР досліди ведуться для дослідів і . . . для пропаґанди в цілі заволодіння світом. А добробут громадян — це речі другорядні, до яких московський уряд ставиться за традицією тієї країни.

Влучні завваги про шкільництво в СССР зробив журнал „Рідерс Дайджест" за березень ц. р. у статті, сконденсованій з книжки Джана Ґантера „Всередині сьогоднішньої Росії". Над заголовком цієї статті — „Росія дзвонить шкільним дзвінком" є таке речення редакції: „Найстрашніша освітня машина у світі може одного дня розчарувати російських провідників. Бо ніхто не може сказати, що станеться тоді, коли люди почнуть думати самі за себе".

У вступі до цієї статті стверджується факт, з якою великою повагою ставляться в Совєтському Союзі до освіти, одначе, не з причини ідеальної оцінки освіти, а тому, що при її допомозі можна одержати більше оплачувану працю, яка в свою чергу є передумовою кращого життя. Ще одною причиною того, що так багато совєтської молоді воліє звання ляБораторійного дослідника, є те, що такі дослідники менше впадають в око НКВД і не є так репресовані, як інші верстви населення. А тих, яким не вдалося вступити до високих шкіл — геть! Тих до шахти, на фізичну або бюрову мало платну працю чи до колгоспу!

В статті признається краще та інтенсивніше навчання в совєтській початковій і середній школі в порівнянні з американськими школами. Совєтський учень за десять років засвоює більше, як американський за дванадцять і більше. Він ходить 6 днів на тиждень до школи по 6 годин денно. А в році 213 шкільних днів супроти 180 шкільних днів в Америці. Домашні завдання забирають совєтському учневі 4 години денно і в останніх двох роках є такі тяжкі, що медичні комісії, які перевіряють здоров'я учнів, завважують у багатьох з них нахил до ґризоти, перенапруження очей тощо, і тому рекомендують навіть зменшити обтяження учнів домашніми завданнями.

Таке саме інтенсивне навчання відбувається по совєтських високих школах, яких є коло 800.

Крім цього в Совєтському Союзі є ще коло 3,000 різних технікумів. Московський університет ім. Ломоносова (побудований в рр. 1948-53), будинок якого має 787 стіп висоти, містить у собі 1700 ляБораторій і 15,000 кімнат. Навчається в ньому 16,000 студентів.

Та що доброго з тієї науки, коли вона вчить людей бути послушними роботами? — запитує автор статті.

Ціль науки, яку ми знаємо, — каже далі автор, — служити свободі думки. І що з науки тоді, коли люди не мають найелементарнішого права спротиву? Росіяни позбавлені великої частини знання, бо їх безупину годують брехнею. Отже тим самим совєтська система не виховує загальноосвіченої людини. Молодий чоловік може знати все про біологію, але це одначе не означає, що він уже освічений. І тому, що росіяни мають найстрашнішу в світі шкільну систему, вони найбільше з усіх народів світу іґнорують речі, які діються поза кордонами їхньої країни.

Але було б нерозсудливим легковажити й зменшувати совєтські осяги. Бо поступ тієї країни є продуктом щойно не цілої ґенерації. Думка, як совєти виґлядатимуть після двох чи трьох ґенерацій — приголомшуюча.

В дальшому автор робить припущення, що поширення масової освіти в Совєтському Союзі може бути причиною послаблення або навіть „зміни структури" режиму. В кінці статті наводить він розмову під час останньої війни Сталіна з В. Вілкі (американський бизнесмен і політик).

(Закінчення на стор. 3-тій)

В КІНО

Щовечора, як сутінь ляже
На сірі вікна, сонні двері, —
Риплять серця, неначе мажі,
У Максів, Гриців і у Мері.

Екран живе, екран зітхає,
Не одному життя прикрасить
І на Уралі, і в Шанґаї,
В задумних селах і пампасах.

Одним чарівний Дуґ сміється,
А іншим — Рудольф Валентіно
І коло кас чергою в'ється
Конвульсія вечірніх тіней.

А ще за мить в розкішних залях
Ню Йорків, Ґлазґо і Берлінів
На полотно проллються жалі
І сміх, і сльози ґліцеринні.

Мабуть тому, як сутінь ляже
На сірі вікна, сонні двері, —
Риплять серця в кіно, як мажі,
У Максів, Гриців і у Мері.

ДМ. ФАЛЬКІВСЬКИЙ

К. Смовський
Генерал-хор. Армії УНР

МОЯ СЛУЖБА БАТЬКІВЩИНІ

(Спогади)

(4)

А. Керенський, обнявши після революції головне військове командування в Тимчасовому російському уряді в Петрограді, відразу видав цей наказ, що підірвав авторитет офіцерів. На підставі наказу ч. 1 по всіх військових частинах творилися „солдатські комітети", а при більших частинах, при штабах корпусів і армій Керенський призначив своїх комісарів. Комітети були контрольним органом для старшинського складу. Командири не мали права видавати наказів по своїх частинах без попередньої згоди військового комітету. Рідко в якому комітеті членом був старшина, а коли й був, то лише нижчої ранґи, і з його голосом солдати не рахувалися. Революційні хвилі, що підносилися в запіллі, а головне большевицька аґітація, швидко перекидалися на фронт. Розклад армії швидким темпом посувався вперед. Армія деморалізувалась, втрачала свою боєздатність. Гасло, яке кинули большевики, „мир без анексій і контрибуцій" — цілком розкладало солдатів, які почали вбивати старшин, відмовлялися виконувати бойові накази і цілими полками, а то й дивізіями самовільно залишали фронт. Все це, при помочі своїх аґентів, використовував Ленін. Анархія і хаос, що ширилися серед російської армії, впливали й на творення української армії, бо й українізовані частини ступнево розкладалися під впливом большевицьких гасел: „грабуй награбоване", „земля без викупу" і т. д. В критичній для Української Народньої Республіки хвилині, коли треба було боронитися проти наступу муравйовської орди на українську столицю, 30 тисяч вояків в українізованих частинах, що перебували в Києві, проголосили невтралітет.

Повернувшись з 2-го військового з'їзду до бриґади, я прочитав постанову бриґадного комітету, згідно з якою всі офіцерські коні мали бути здані до гарматних запряжок, а офіцерам призначалось для їзди верхи найгірших коней з обозів. Рівно ж офіцерам відібрано було особистих джур.

Старшини мені заздрили, що я залишаю бриґаду. Я зібрав свої речі і виїхав до Києва. Пізніше, 5 липня виїхав я з Києва до Москви, де відразу ж була зорганізована Українська Військова Рада Московської округи. В половині липня від цієї Військової Ради була визначена делеґація в складі полк. Мілашевського, сот. В. Савченка і автора цих рядків, що мала виїхати в Петроґрад до військового міністерства Тимчасового уряду полк. Верховського, а в разі потреби звернутися й до голови уряду А. Керенського. Делеґація мала дістати дозвіл на організування українських частин в Московській і Петроґрадській округах.

Полк. Верховський прийняв нас, але не дав згоди на організування українських частин, лише погодився на сформування одного пішого полку, і то не більше як з 2 тисяч вояків, з тим, що цей полк буде охороняти „Учредительноє Собраніє". До солдатів російської національности урядові російські чинники в той час не мали довір'я, бо багато з них уже були в ідеологічному полоні у большевиків, які їх розаґітували й здеморалізували.

Не зважаючи на заборону й перешкоди російського військового міністерства і уряду, українці вже від травня того ж року мали сформовані в Москві Пішний Запорізький полк силою 6 тисяч вояків та два дивізіони артилерії. Ці формації були розташовані на периферії Москви, а кінний український полк імени гетьмана Кальнишевського у Твері (тепер Калінін). У той час також в Петроґраді, Стрельні, Ораніенбаумі, Павловську, Лузі (артилерійський табір і головний полігон) та в Красному Селі (ґвардійські і армійські літні табори) формувалися українські частини з вояків, що самочинно залишали запасові полки і збірні пункти після виходу із шпиталів.

Після візити у полк. Верховського наша делеґація вирішила безпосередньо звернутися до Керенського, і через два дні ним була прийнята. Але Керенський рішуче нам відмовив, поділяючи рішення полк. Верховського, дав нам зрозуміти, що „нєт, нє било і нє будєт", і навіть почав говорити піднесеним тоном про український сепаратизм, мовляв, українські демократи з Українською Центральною Радою на чолі зраджують „російську безкровну революцію". Але полк. Мілашевський, нащадок запорозьких козаків, також підвищеним тоном відповів, що ми, представники українського війська, прибули в державних справах українського великого народу. Керенському відповідь полк. Мілашевського не сподобалась. Він устав з фотелю, почервонів, пройшов кілька кроків по кабінеті і знову сів у фотель, намагаючись себе стримати. В дальшій розмові про українські справи полк. Мілашевський між іншим нагадав, що великий князь Михаїл Ніколаєвич ще в 1915 році запевняв поляків, що після війни Польща матиме автономію, а також дав дозвіл на формування польського леґіону. На ці слова Керенський, ще дужче почервонівши, відповів: „Только в том случає, єслі Временноє правітельство нє будєт імєть вооружонной сіли, Украіна і Польща могут стать самостоятельнимі ґосударствамі. А балтійскіє малєнькіє ґосударства вообщє нє могут существовать бєз Россії". На цьому розмова нашої делеґації з Керенським закінчилась, і ми від'їхали назад до Москви.

Під час перебування в Петроґраді ми нав'язали тісний зв'язок з Українським Національним Комітетом (тепер уже не можу пригадати, хто був головою цього комітету), який уже самочинно провадив українізацію і формування українських військових частин.

За пару тижнів наша делеґація ще раз поїхала до полк. Верховського з новим меморандумом. Полк. Верховський, як і перший раз, катеґорично заборонив нам переводити формування українських частин, заявивши: „Нєльзя дєлить шкури, коґда мєдвєдь єщо нє убіт". Далі він признався, що сам походить з Поділля і йому дуже подобаються „малоросійські" білі хатки, тільки він не розуміє „почєму малороси творят Украіну" і відриваються від Росії. По довгій торгівлі полк. Верховський таки дав офіційну згоду сформувати „для охрани учредітєльного собранія в Москвє большой полк із хароших малоросійських солдат".

Цей дозвіл наша делеґація використовувала на офіційне і неофіційне формування українських частин в московській і петроґрадській округах. Про наслідки своєї роботи ми повідомили рапортом, за посередництвом спеціяльних кур'єрів, ґенерального секретаря військових справ у Києві, С. Петлюру.

30-РІЧЧЯ ПИСЬМЕННИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ ЮЛІЯНА БЕСКИДА ТАРНОВИЧА

Коли б у цей час наша рідна Лемківщина була складовою частиною вільної, соборної України, відзначала б вона радісно цього року 30-літній ювілей письменницької науково-історичної і журналістичної діяльности свого великого сина — Юліяна Бескида Тарновича, зв'язаний з 55-річчям з дня народин.

Юліян Бескид Тарнович

Юліян Тарнович народжений 1-го січня 1903 р. в селі Розстайне, біля Грибова, у священичій родині о. Степана і Євгенії з роду Бескид. В п'ятім році життя вмирає його батько, і від того часу починається для Юліяна важкий тернистий шлях. Великою силою духа і волі перебивається він через різні життьові перепони, сміливо і відважно йде до наміченої мети. З успіхом закінчує гімназію в Сяноці, потім з відзначенням університетські студії у Львові. По студіях не шукає вигідної посади у місті, а вертається під солом'яну стріху на село, на рідну Лемківщину, працювати серед своїх і для своїх. Як він сам каже: ніколи я не соромився чорної праці, навпаки, по скінченні українського права, десять років орав у горах ріллю, аж земля дрижала, а потім по закінченні експортівки і філософії, до найкращих хвилин свого життя зачисляв те, що міг ходити за плугом, їхати по дрова в ліс, косити, сіяти. Благословив ті дні, коли жив із своїм народом у курній „хижі", бо там була душа чиста, як сльоза нашого народу. Хоч сам „ксьондзівського" роду із високою освітою, одружився з селянською дівчиною в селі Синяві пов. Сянок і став прикладом, як вести сільське господарство, а рівночасно допомагав рідній Лемківщині визволятися з недолі і національної темряви.

Хоч сама Лемківщина ще до першої світової війни видала поважне число національно свідомих, визначних духовних і світських вчених, русофільство мало там поважні впливи. З розвалом Австрії поляки різними способами старались винародовити лемків, одначе завдяки своїй завзятости, гордості, впертості і консервативності до денаціоналізації не дійшло, хоч на послугах шовіністичної Польщі були свої „твердорусскі", зі своїм польонофільським „Лемківським Букварем" і криницьким урядовим „Лемком". Заокеанська свідома лемківська еміграція, українські визвольні змагання, команецький визвольний зрив, духовенство молодшої ґенерації, ідейні одиниці лемківського роду дали почин до національного і економічного відродження Лемківщини.

Поважний вклад у тій мозольній, ідейній праці дав власне Юліян Бискид Тарнович. Ще в 1927 р. в „Бескиді", а далі у львівській „Неділі" подав він цікаві нариси про лемків.

Для культурного відродження Лемківщини в 1934 р. у В-ві „Українська Преса" дир. Івана Тиктора у Львові офармилась перша редакційна колеґія лемківського часопису „Наш Лемко", в якій ред. Тарнович працював початково, як співробітник, а опісля як редактор. „Наш Лемко" скоро здобув собі найбільшу популярність серед лемківських читачів і був для них найбільш улюбленим і побажаним рідним, друкованим словом. Ред. Тарнович у заснованій ним „Бібліотеці Лемківщини" видав свої і інших авторів прецінні наукові, історичні книжки про Лемківщину. Першим випуском бібліотеки в 1936 р. була його „Ілюстрована історія Лемківщини", яку з великим захопленням прийняли свої, а належну оцінку дали й чужі науковці. Коли б зібрати всі тільки історичні праці Тарновича, було б це багато томів, заснованих на правдивих джерелах праць, видання яких на чужині для теперішнього і наступних поколінь є конче потрібне.

Сотні цікавих оповідань Тарновича з лемківською тематикою запевнять йому належне місце в українській літературі. В 1939 р., у вересні, коли Совєти зайняли Львів, ред. Тарнович рішився на поворот у рідну Лемківщину. В грудні, лише за третім разом, вдалося йому вернутись до своїх улюблених гір і її мешканців. Негайно вибирається в пропаґандивний рейд проти виїзду лемків за Сян. Від квітня 1940 р. редаґує в Кракові „Народну Бібліотеку", в якій видав 46 різних книжок, в тому числі 10 своїх праць про Лемківщину. Під осінь стає співредактором „Краківських Вістей", а пізніше їх редактором.

З переїздом на еміґрацію продовжує свою письменницьку, журналістичну і видавничу діяльність. У Реґенсбурзі у лютому 1948 р. редаґує одноднівку „Малий Школяр" і ін. В Канаді у місті Торонто початково редаґував часопис „Український Робітник", а від 15 вересня 1949 р. „Лемківщину", останнє число якої вийшло на Великдень 1953 р. В заснованім там В-ві „Лемківщина" видав кілька нових своїх праць — „На Ріках Вавилонських", „На Згарищах Закерзоння" і ін. Готові до друку „Плян і відбудова Лемківщини", „Історія" і ін.

З браку відповідної матеріяльної підтримки читачів перестала виходити „Лемківщина", як також з браку фондів ред. Тарнович не мав можливости розгорнути ширшої запланованої видавничої діяльности. Вже третій рік ред. Тарнович на важкій фізичній праці, на якій знищив своє здоров'я. Сором нам, еміґрантам з Лемківщини, що ми не уможливили своєму найбільшому ідейному діячеві і національному пробудителеві продовжувати свою діяльність. Хай же ця скромна згадка про великого сина Лемківщини стане почином до гідного відсвяткування 30-ліття письменницької, історично-наукової і журналістичної праці. Найкращим виявом нашої вдячности цьому доброму синові Лемківщини була б організація матеріяльної бази для продовжування в-ва „Лемківщина" в Торонті.

Письменницько-науковий дорібок Юліяна Тарновича виносить 39 позицій окремих друкованих праць, крім соток літературних праць і статтей на різні теми, поміщуваних в різних журналах і часописах. Не зважаючи на тяжкі життьові умови, Ю. Тарнович працює далі невпинно над новими літературними й історичними творами.

В. Л.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Свято Жінки - Героїні.

Заходом Нюйоркської Окружної Ради СУА відбулося 9-го лютого в залі Джуньйор Гай-скул в Ню Йорку Свято Жінки-Героїні.

Почато його американським гимном, який відіграла на фортепіяні проф. І. Прийма.

Далі слідувала програма свята, якої першою точкою був живий образ, що зображував вічний вогонь, якого берегли юні пластунки і сумівки з смолоскипами в руках. На цьому тлі пластунка Р. Данищ продеклямувала вірш Л. Храпливої „П'яти стам героїням". Другу точку виконала відома солістка п-ні З. Лавришко, відспівавши: „Молитву" — слова о. Саболя, муз. І. Прийми; „Не співайте" — слова Л. Українки, муз. Січинського; „Горить моє серце" — слова Л. Українки, муз. Лопатинського.

Святочне слово Л. Храпливої було центральною атракцією свята. Її глибоко подумані думки вбрані в мистецьку форму полонили були повністю всіх слухачів. Ставали перед очима святкової громади постаті наших героїнь на зламах нашої історії, що своїми жертвами стрясали ввесь народ. Героїні, це наші світлі постаті, вони не прагнуть обожання, апотеози, тільки продовжування хоч частково іхнього діла. Чи говоримо ми тією мовою до наших дітей, якою промовляла Олена Пчілка до тисячних мас на посвяченні пам'ятника І. Котляревського в 1902 р., не боячися царських жандармів? Чи звертаємося до дітей наших мовою, що говорили нею наші революціонери на окупантських судах? — питалася промовниця.

Жіночий Хор 28-го Відділу СУА з Нюарку виступив з піснями: „Гетьте, думи" — слова Л. Українки, гарм. Вілогруда; „Ой горе тій чайці" — слова Л. Українки, гарм. Леонтовича; під диригентурою п-ні О. Согор-Тарнавської. Йому на переміну співав жіночий квартет СУА з Нюарку (пп.: М. Наорлевич, І. Гнатів, М. Войновська, А. Гнатиків), виконавши народну пісню — в аранж. О. Кошиця. Пані В. Калин продеклямувала майстерно вірш „Галка" — М. Босслова. За цим слідувало артистично виконане скрипкове сольо О. Мітріґи, на яке зложилися: „Мелодія" — Ф. Крайслера і „Концерт Ґ-дір ч. 23" — Віотті. Музичну рецитацію виголосила - відспівала артистка п. І. Кононів, зворушуючи нею до сліз всеньку святкову громаду. Кінцеву точку виконав хор СУА, проспівавши: „Далека ти, а близька нам" — слова Щурата, муз. Людкевича.

Під час свята акомпаніювали: І. Прийма, Б. Базаля, П. Лісевич і Л. Крушельницький. Відспіванням національного гимну закінчено свято. В зв'язку з організуванням цього свята, слід відмітити, що його успіх треба завдячувати панім програмовій референтці — Марії Головей і культ.-осв. реф. — Мирославі Вишиваній.

Марія Стефанів.

Балтімор, Мд.

Крутянська Академія.

9-го лютого ц. р. відбулася в Балтіморі спільними силами Української Студентської Громади, СУМ-у і Пласту, Академія в честь 40-их роковин бою українських студентів і молоді під Крутами.

Невмирущі герої української Спарти, молоді лицарі України — ви ті, що в грізну хвилину, де важилося буття молодої української держави, пішли, щоб своїми юними грудьми загородити гать ворожій повені, яка з півночі поважилася сунути на Київ.

Це думки, які заповняли серця кожного з нас, присутнього на залі.

Святочну Академію відкрила голова Підготовчого Комітету Оксана Пісецька, яка відчитала заклик світової студентської централі ЦЕСУС-у „В сорокову річницю бою під Крутами". І тут ще яркіше ввижалися лицарі в шинелях української Кирило-медодіївської гімназії, вони ще майже діти, а й ті, хоч студенти Київського університету, проте недосвідчені були у військовій справі. Та проте у іхніх серцях горів великий вогонь любови до своєї Батьківщини. Вони не злякалися шеститисячної армії п'яного Муравйова. Загинули лише тому, бо не мали вже чим стріляти у ворога, пішли в рукопашний бій, щоб зросити український чорнозем своєю цінною кров'ю.

Піяністка Оксана Мацюрак виконала американський гимн.

Святочну промову виголосив Павло Дорожинський, колишній президент ЦЕСУС-у. Його слова насвітлили ту страшну трагедію народу, сини якого як і його Крутянські Лицарі, правнуки славних предків, воліли вмирати, а не здаватися. Боротьба з-під Крут продовжується. На місці поляглих 300 героїв виросли нові легіони. Продовжуючи традиції світлої сторінки нашої історії, українське студентство рік-річно шанує пам'ять своїх Великих попередників, проголошуючи річницю бою під Крутами українським всестудентським святом.

Під звуки мандолінової оркестри Юного СУМ-у, під проводом О. Кузьми, яка виконала „Видиш, брате, мій" і „В горах грім гуде" вчувалося оклики оборонців з-під Крут — „Слава", „Вперід", „За Україну!" — А там у Києві — ридання матері, та чи лише у Києві? — по всій Україні. Ці сльози матерів і кров іхніх синів зродили незламне завзяття, бажання помсти і боротьби за волю.

Л. Веньовська деклямувала „Перед боєм" С. Черкасенка. Її дитячий голос дійшов до глибини серця кожного учасника. Ще одну хвилину трагедії передала Люба Сідляк у деклямації „На роздоріжжі". О. Мацюрак з майстерністю виконала „Мадярську рапсодію" Ліста. Маленький Ромко Татчин деклямував „Крутянцям" Л. Храпливої. Діточий хор виконав „Встає хмара з-за Лиману" М. Лисенка і „Коли ви вмирали". Ірка Траска з чуттям рецитувала „Крути" Б. Лепкого. Ліліяна Шав'як, учениця УМІ в Балтіморі, гарно виконала „За метеликом" — В. Косенка, „Листок з альбому" — Бетговена, „Аллеґро кон-фу-око" — Шпінґрера та „Етюд" — С. Геллера. Своєю грою маленька Ліліяна немов поклала китицю квітів на могилу Лицарів з-під Крут. Цікавою новістю Академії був „Крутянський монтаж" у виконанні Оленки Луцишин, Марти Пісецької і Марусі Притули.

Окремо, і чи не найкраще, українське студентство Балтімору відмітило 40-ву річницю бою під Крутами своїм вкладом праці у видання брошури „Бій під Крутами — перший в світі спротив комунізмові", яка появилася в англійській мові і яку написав проф. Володимир Янів. Брошуру фірмують наші студентські централі —, ЦЕСУС, СУСТА, СУСК і САУС, УСҐ — Балтімор в це видання внесла поважний фінансовий вклад, як рівнож заbнялася друком цієї брошури та розсилкою до студентських організацій в усіх країнах світу.

Крутянська Академія в Балтіморі пройшла з успіхом, і її закінчено відспіванням Національного Гимну. Чистий дохід з Академії призначено на Фонд Катедри Українознавства.

Українське студентство і молодь Балтімору гідно вшанували Велику Річницю Крутянського бою, яка повинна стати для всіх нас надхненням в дальшій праці для української справи.

Ярослав Сушко.

● Село Ляцьке в Золочівському районі на Львівщині перенавано на Червоне. Білу Шляхетську в районі Яричева назвали Верхня Білка, а село Ляшки Королівські в Глинянському районі названо Заставним.

ШУКАЮТЬ ЧУЖИХ ПІДВОДНИХ ЧОВНІВ

Нюпорт, Ровд Айланд. — При кінці минулого тижня офіцер публічної інформації Фльоти повідомив, що на західню частину Атлантику виїхала ескадрилья нищильників, яка дістала окремий наказ „прослідити" справу появи в цій частині океану підводних човнів невідомої держави. Згідно з заявою цього офіцера ці кораблі бають приєднатися до літаконосця „Лейт", який манервує по Атлантику. Ескортова ескадрилья нищильників звичайно виносить 8 кораблів, але фльота не подала, з кількох кораблів складається ця фльотиля.

ВИНАЙДЕНО ГАЗ ДЛЯ ВБИВАННЯ МІКРОБІВ

Джерзі Сити, Н. Дж. — Науковці з Армійського Хемічного Корпусу повідомляють про винайдення газу, який нищить мікроби, і яким можна буде стерилізувати шпиталі. Цей газ називається „betaprgopiolactone". Він є сполукою, його вживається для стерилізаційних цілей у плинному стані. Д-р Чарлз Р. Філліпс — шеф одного з відділів у Хемічному Корпусі, заявив, що уживаний як газ, він діє дуже успішно, подібно як формальдеґуд або оксид етилю. Цим газом вже здезинфіковано всі будинки в Форті Детрікс. Хемічний Корпус цікавився таким газом для дезінфекційних цілей під час другої світової війни.

Короткі Вістки

● Озброєна Совєтами східньонімецька армія святкувала другі роковини свого офіційного існування. Вона буцімто нараховує тепер 100,000 вояків, за добровільним, а не примусовим набором. Совєти не довіряють німцям і тому не дозволили німецьким комуністам зорганізувати більшу та сильніше озброєну армію.

● З Фюрстенвальде в Східній Німеччині від'їхав двома поїздами „на родіну" совєтський гарнізон: 500 вояків, 8 танків Т-34 і 18 легких гармат. Совєти заповіли, що цього року відкличуть частину своїх військ із Східньої Німеччини. Під кінець минулого року вони мали там 400,000 вояків.

● Фільм Л. Т. Орлигори „Від щирого серця" мали можливість оглядати на протязі січня ц. р. українці, що живуть у Вікторії, Ненаймо, Порт Алберні, Лулу Айленді, Чилливек, Воллей, Ню Вестминстері та Ванкувері Британської Колюмбії. Продуцент п. Л. Т. Орлигора пояснював глядачам перед фільмом, що ця його нова праця присвячена українським піонерам, які пів століття тому, приїхали до Канади, від щирого серця віддали всі свої сили для економічного і культурного розвитку канадійської землі. У фільмі зарепрезентовано „Обличчя Української Канади": репрезентативні релігійні храми, народні домівки, видатні культурні події, всесторонньо представлено економічне досягнення українців у найрізноманітніших ділянках життя Канади.

МАРНІ СПОДІВАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-гої)

Сталін розповідав тоді Вілкі про совєтські пляни і проєкти в ділянці освіти. Вілкі люб'язно сказав: „Обережно, пане Сталін, а то інакше одного дня вас „виосвітять" з вашого становища". А індійський прем'єр-міністер Неру недавно висловив гадку, що величезний шкільний процес, який тепер відбувається в СССР, як і реформи, що супроводили десталінізацію, „майже неминуче" колись створять уряд, в якому „демократичні вияви" народу будуть переважати. Якби це сталося, — закінчує автор, — то величезна совєтська зосередженість на освіті була б благодаттю всіх.

Як бачимо, автор хотів би сподіватися проти надії, бо сам признає, що совєтська школа виховує тільки слухняних роботів. А тут, як на глум, наводить слова утопіста (або нездеклярованого комуніста) про уряд „демократичного вияву" народу, хоч і бере ці слова — „демократичний вияв" у лапки.

Автор не хоче бачити правдового джерела, яке напевно і скоро принесе те „благо" для всіх і назавсіди. Цим джерелом є незалежність поневолених Москвою народів. На жаль, із статті в „Рідерс Дайджест" виходило б, що Совєтський Союз і Росія — це одно й те саме. Завваги автора статті про совєтське шкільництво — влучні. Велика шкода, що не можна сказати цього про висновки, які зроблено при її закінченні.

К. Крупський

Ділимося сумною вісткою,
що на Рідних Землях, дня 30-го січня 1958 р. помер, на 84 році життя і 58 році священства,
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ БАТЬКО і ДІДУСЬ
о. СТЕФАН ІВАСИК
довголітній парох, совітник і декан Стрийщини.
Срейські похорони відбулися 1-го лютого 1958 р. Б. в Самбірщині.
ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ
відправляться
в церкві св. Юра у Ню Йорку
в СУБОТУ, 8-го БЕРЕЗНЯ 1958 р.,
о 9-ій годині ранку
Рівнож у церкві св. Миколая у Millville, N. J.
Просимо Родину, Приятелів і Знайомих про молитви.
Горем прибиті:
ОЛЬГА і МАРІЯ — доньки
ЛЮБОМИР і ІВАН — зяті
РОМАН і МАРТА — внуки

Палата може відкинути прийнятий Сенатом законопроєкт про збільшення поштових оплат

Вашингтон. — Провідник демократів в Палаті Репрезентантів конгресмен Джан В. МекКормак заявив, що Палата Репрезентантів, мабуть, не погодиться на той законопроєкт Сенату, який збільшує поштові оплати від місцевих листів до 4-ох, а від позамісцевих до 5-ох центів. Сенат збільшив також оплату від летунських листів з 6-ох до 8-ох центів та підніс оплати від посилок другої і третьої кляс. Минулого року Палата Репрезентантів ухвалила була законопроєкт при збільшення оплат за листи до 4-ох центів. Палата може відкинути пропозицію Сенату, або може на окремій конференції узгіднити різниці в законопроєктах обох палат. Уряд хоче при допомозі збільшення оплат зменшити дефіцит поштового департаменту. Навіть якби Палата погодилася на сенатський законопроєкт, то бюджет поштового уряду був би на $300 міль. дефицитовий. Збільшені Сенатом поштові оплати дали б 700 мільйонів долярів прибутку річно, але одночасно Сенат збільшив на 12.5 відсотка платні 500,000 поштових працівників і об'єднав той законопроєкт із законопроєктом про збільшення поштових оплат. Збільшення платень поштовикам коштувало б державну скарбницю 320 мільйонів долярів річно, а збільшення платні федеральним урядовцям вимагало б 417 мільйонів долярів річно. З урядових кіл передбачають, що Президент не підпише законопроєкту про таке велике збільшення платень поштовим працівникам.

Збільшується число смертних випадків від інфлюенци

Вашингтон. — Головний лікар ЗДА д-р Лерай Е. Бирні повідомив, що число смертних випадків від азійської інфлюенци несподівано збільшується, і то найбільше серед старших людей, бо на основі статистики видко, що в школах немає більшого числа неприсутніх учнів. В тижні, який закінчився 22-го лютого, було в 108 більших містах 754 смертні випадки від інфлюенци і запалення, а в тижні попереднім тільки 705 випадків. Д-р Бирні ствердив, що число смертних випадків від поліо зменшилося на 58 відсотків в порівнянні з 1957 роком. Сталося це тому, що велике число дітей нащепилися вакциною д-ра Солка. Головний лікар ЗДА закликає тих усіх, у віці до 40-го року життя, які ще не є три рази нащеплені проти поліо, щоб це зробили ще перед тим, поки почнеться „поліовий" сезон в цьому році.

Уряд не буде збільшувати мита від імпортованих годинників

Вашингтон. — Директор Уряду Оборонної Мобілізації — Гордон Ґрей повідомив 28-го лютого, що американський годинникарський промисел не є „основно важливий" для державної безпеки, і внаслідок цього американські продуценти годинників не можуть вимагати від президента Айзенгавера, щоб збільшив мито від імпортованих годинників для поліпшення стану крайової продукції. В 1954 р. уряд Оборонної Мобілізації склав був заяву про важливість годинникового промислу для оборони ЗДА, і тоді Президент був збільшив мито від швайцарських імпортованих годинників. Тепер ситуація змінилася, число фахових робітників значно збільшилося, а оборона країни менше залежна від робітників годинникарського промислу. Представник швайцарської годинникарської продукції назвав те рішення уряду „корисним для економіки ЗДА і Швайцарії", представники американських імпортерів годинників і складових частин до них хвалять рішення уряду, а представники американської продукції побоюються, що прийде час, коли уряд жалітиме колись свого рішення.

● **З комуністичного Китаю** виїхав до ЗДА американський адвокат А. Дж. Вайрін, якому комуністи дозволили були зібрати в Китаї матеріяли для оборони його клієнтів в Америці: Вільяма Павелла, його дружини і Джуліяна Шумана. Павелла, колишнього редактора часопису „Шангай Пост", американський уряд потягає до відповідальности за проголошування брехонь, начеб то під час Корейської війни з американських літаків скидали тифозні і інші заразливі бактерії.

● **В Ню Йорку** відбулася конференція всіх тих жидів, які домагаються матеріяльного відшкодування як жертви нацизму. Присутніх на конференції повідомлено, що термін вношення заяв про відшкодування саме кінчається 31-го березня ц. р. Формуляри таких зголошень можна дістати в німецькому консуляті.

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини.

КАТАСТРОФА, В ЯКІЙ ЗГИНУЛО 22 ДІТЕЙ

Витягнений із води автобус, що впав у ріку біля Престонбурґу в Кентокі під час перевожування шкільних дітей. В катастрофі згинуло 22 дітей разом із шофером.

Німецький військовий міністер радитиме в ЗДА над проблемами безпеки

Бонн. — Західньо-німецький міністер військових справ Франц Йосиф Штравс відлетів в мин. неділю 2-го ц. м. до ЗДА на 9-тижневі відвідини, під час яких задумує перевести низку розмов, що стосуються однаково військової сили Західньої Німеччини і всього НАТО, як проблем з'єднинення Німеччини і безпеки Европи. Штравс сам включився в палку у Німеччині публічну дискусію на тему так званого пляну Рапацького, — польського міністра закордонних справ, що запропонував був „відатомізування" середньо-европейської смуги, яка вміщала б обидві частини поділеної Німеччини, Польщу і Чехословаччину. Західньо-німецький уряд відкинув цей плян, аргументуючи, що він не облегшує, а утруднює з'єдинення Німеччини, стабілізуючи нинішній поділ. Однак Штравс зайняв примирливішу позицію: треба, мовляв подумати над можливостями поширення проєктованої „відатомізованої" смуги в Европі і над такою контрольною інспекцією, яка цілком певне ґарантувала б цій смузі непорушність збоку інших держав. При встановленні такої зони треба би відразу взяти під увагу другу стадію порозуміння — щодо з'єдинення Німеччини — казав Штравс. Цей проєкт названо негайно „пляном Штравса". Перед своїм виїздом до ЗДА Штравс конферував з американським амбасадором Дейвідом Брусом. На середу цього тижня Штравс має заповіджену конференцію з Дж. Ф. Доллесом у Вашингтоні. Він повернеться на 12 ц. м. до Німеччини, щоб взяти участь в закордонно-політичній і військовій дебаті в німецькому парляменті.

5-го березня мають страйкувати робітники жіночого одягу

Ню Йорк. — Міжнародня Спілка Робітників Жіночого Одягу видала наказ почати страйк 105,000 робітникам і робітницям, якщо до того часу не буде вирішена справа робітничих домагань про підвищення платні. Це буде перший страйк цієї робітничої спілки впродовж 25-ох років, і він відбуватиметься в стейті Ню Йорк та 6-ох інших східних стейтах. Голова цієї спілки Дейвід Дюбінски заявив, що, на його думку, страйк триватиме коротко, і вже в найближчому тижні почнеться продукція жіночих одягів, щоб на Великодні свята крамниці мали що продавати. Страйк мав би початися 5 березня.

Вже цього року продаватимуть вакцину проти поліо, дифтерії, кашлю і тетануса

Вашингтон. — Асистент мікробіологічного досліду компанії „Парк, Дейвіс і Спілка" в Дітройті д-р І. А. Мек-Лін повідомив, що вже тепер лікарі можуть випробовувати одну вакцину, яка забезпечує проти 4-ох недуг поліо, дифтерії, кашлю і правця (тетануса). Ця нова вакцина зменшить число щеплень, яке досі виносило 6, до 3-ох, і нащеплена дитина буде імунізована проти чотирьох недуг. Внаслідок цього винаходу зменшаться теж і кошти щеплення. Досі дитина мусіла 3 рази щепитися проти поліо і 3 рази проти трьох інших згаданих недуг „потрійною вакциною". Нова вакцина забезпечує і проти поліо і проти решти названих недуг.

Ґватемальський президент склав присягу на руки президента конґресу

Ґватемаля. — Нововибраний ґватемальський президент Міґуель Ідіґорас Ферентес 2-го березня склав присягу на руки президента конґресу Хуліо Прада і перейняв урядування як президент Ґватемалі, бувши вибраний на 6-річну каденцію. Генерал Ідіґорас був вибраний 19-го січня, але не мав потрібної більшости, і тому Конґрес мусів вибирати одного із двох кандидатів, які дістали найбільше число голосів. Це сталося 12-го лютого ц. р. Президент Ідіґорас у своїй проклямації запевняє ґватемальців, що його уряд буде шанувати „основні людські права" і буде старатися „виграти битву проти комуністів тим способом, що зліквідується убозство населення". Президент Ідіґорас сподівається, що „поважніша допомога ЗДА буде продовжуватися".

Дня 27-го лютого, в четвер, о 2-ій год. по пол., в Ню Йорку упокоїлась в Бозі
НАША НАЙДОРОЖЧА МАМА і БАБУСЯ
✝
Оксана Дмитрівна ПІВТОРАЙКО
на 50-му році життя від тяжкої недуги.
Похорон відбувся в понеділок, 3-го березня 1958 р., на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку.
З глибоким сумом сповіщають:
доньки — МАРІЯ і ГАЛИНА
зяті — ПЕТРО і ТИХІН
внуки — ГАЛЯ і ЛЕСЯ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БРУКЛИН, Н. Й. — Квартальні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 158 відбудуться в суботу, 8-го березня 1958 р., о год. 8-ій веч., в УНДомі 216-218 Grand St. Обов'язком кожного члена бути присутнім на цих важливих зборах. — С. Бродик, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Мир", Відд. 324, повідомляє всіх членів, що Звичайні місячні збори відбудуться в суботу, 8-го березня 1958 р., о год. 7-ій веч. Просимо всіх членів прибути громадно, вирівняти залеглі членські вкладки і полагодити деякі актуальні справи. — Г. Бучко, предс.; І. Струк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. Володимира, Відд. 130, відбудуться в суботу, 8-го березня 1958 р., о год. 8-ій веч., у приміщенні укр. кат. Ветеранів при 33 Іст 7-ма вул. Порядок зборів: перечитання протоколу, фін. звіт, Контр. Комісії і опікунів хворих, перечитання кореспонденції і біжучі справи. На місячних зборах, 8-го лютого обрано 2-ох делеґатів на 24 конвенцію УНСоюзу, а саме: М. Коваль, І. Серединський. Перед зборами можна вплатити членські вкладки. — І. Малець.

БРІДЖПОРТ, Конн. — Т-во „Українська Січ", Відд. 59, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що збори відбудуться в суботу, 8-го березня 1958 р., в УНДомі під ч. 500 Галет вул., точно о год. 7:30 веч. Взивається все членство прийти на час. Будуть важливі справи до вирішення. Все членство, Управа й делеґати повинні присднати до конвенції якнайбільше нових членів, бо до цього часу 59 Відділ має у нашому стейті першенство. Стараймося задерати його на будуче. Кожний член зобов'язаний платити свої належності на час на зборах, а не при кінці місяця. — Управа.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — С-во Рожд. Пресв. Богородиці, Відд. 36, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членкинь, що місячні збори відбудуться в неділю, 9-го березня 1958 р., о год. 4:30 по пол., у церковній залі. Просимо членкинь прийти, з огляду на вибір делеґатки на конвенцію УНСоюзу. З причини сніговії збори не відбулися, тому тепер, за дозволом Екзекутиви можна ще буде вибрати делеґатку на цих зборах. Присутність членкинь обов'язкова. Довгуючих проситься вирівняти свої довги, а також просимо привести нових членкинь до С-ва і УНСоюзу. — Є. Ґеруля, пред.; М. Шворц, кас.; С. Гунька, секр.

БАЛТІМОРЕ, Мд. — Б-во Пресв. Тройці, Відд. 320 повідомляє своїх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 9-го березня 1958 р., о год. 2-ій по пол., в Укр. Гор. Клюбі — 3101 O'Donnell St. В програмі зборів буде вибір двох делеґатів і їх заступників на 24-ту конвенцію УНСоюзу. Ці збори відбудуться за окремим дозволом Екзекутиви. Проситься всіх членів прибути на означений час і вирівняти свої вкладки та вирішити інші важливі справи. — Д. Пісецький, предс.; І. Малко, секр.

Український Народний Союз це суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і Ваших рідних матеріяльно. Це значить, бути співвласником його надбань і вибирати, чи бути вибраним в його керівні органи.

РОЗШУКИ

Пошукую сестру **КАТЕРИНУ з ОТИНЕВИЧ**, замужна за Андрія Коліснікова, замешкала в Дітройті. Пошукує брат Антін Яскерський з краю.
Stefan MEDWID
24 Creston St.
Roxbury, Mass.

Петра і Івана МАЗУРЧАК, що колись мешкали в Ню Йорку при 29 Charlton St., **пошукує Шевчук Марія**, внучка їхньої сестри. Голоситись прошу на адресу:
Roman ZAROWSKYJ
191 Baverley Street
Toronto 28, Ont.

Рузька Сеньо пошукує свого сина **ІВАНА СЕНЬО**, уродж. у Свидниці, Галичина, замешкав Рафаловка, Волинь. Німці забрали його на працю до Німеччини, а тепер правдоподібно знаходиться у ЗДА. Його або хто знає про нього, прошу голоситися на адресу:
Wasyl ZUBACZ
827 Mc Dowell Ave.
Chester, Pa., USA

Андрій Булига, син Фльора з хутора Березини, біля села Жабокрики, пов. Дубенський, Волинь, розшукує свого рідного дядька Федора **БУЛИГУ**, який стало замешкує в ЗДА. Прошу відізватися на адресу:
A. BULYHA
10 Grosmont House
Thorpe Edge
Bradford York's England

Пошукую:
ЯРОШ Казимир, Володимир, народж. 1920 р., в селі Заслав, пов. Сянік, син Мартина і Юлії, який перебував до 45 р. в Німеччині під такою адресою:
Jarosz Kazimir Wladimir
3/II Arb. Botl.
Berlin Friedrichshagen
Bruno Wille Str. 41/45
Richard Wagner Schule
Пошукує його сестра Ядзя. Хто знав би дещо про нього, прошу голоситись на адресу:
Wasyl KUZIO
85 Caroline Street
Bridgeport, Conn., USA
Заграничні часописи прошу передрукувати.

Михайло Заполох пошукує брата ІВАНА ЗАПОЛОХ, який перебував в Німеччині і походив зі села Купна, пов. Перемишль. Син Андрія Переполох. Прошу зголоситись на адресу:
Myroslaw. DYKYJ
4801 So. Letlin Street
Chicago 9, Ill.

Розшукую рідного брата ЕЛІСЕЯ з Родиною.
Розшукує брат Павло В.
Писати на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
(for Pawlo P.)
P. O. Box 1661, Phila 5, Pa., USA

ТАРЗАН, ч. 4020. Нагла зміна!

"A MAN SUCH AS YOU IS WORTHY OF THE HIGH PRIESTESS," SAID WALA CASUALLY. "I - I'M SORRY--" REPLIED THE APE-MAN.
THE GIRL'S EYES FLASHED BRIEFLY, THEN WERE CALM. "VERY WELL. WAIT HERE-- I WILL HELP YOU WHEN I CAN--"
THEN, WITH FELINE QUICKNESS, SHE LEAPED BEHIND THE DOOR, CLOSED AND LOCKED IT! "FOOL!" SHE RAGED. "DID YOU THINK I WOULD OVERLOOK YOUR SCORN!"
Distr. by United Feature Syndicate, Inc.
6.28.4020

— Такий чоловік як ви вартус архижрекині, — сказала ніби випадково Вала. — Я... мені прикро... — відповів мавполюд.

Очі дівчини на хвильку спалахнули, а тоді знову споважніли. — Дуже добре. Чекайте тут... Я вам допоможу, коли зможу...

І тоді, з котячою спритністю вона вискочила за двері, закрила їх і замкнула. — Дурень! — лютувала вона. — Чи ти думаєш, що я пущу плазом твою зневагу!